

Blandt ørnejægere og hestenomader i

Tag med, når Charlotte, Jakob og deres to små børn tager på 'bondegårdsferie' hos nomaderne i Kirgisistans bjerge.

Tekst og foto: Jakob Øster
rejseliv@berlingske.dk

Himlen er beklædt med kulsorte skyer, da vi sidst på eftermiddagen, efter fem timer i taxa formedelst den beskedne sum af 250 kr., når frem til den lille nordkirgisiske by Bokonbaevo. Byen ligger 1.600 meter over havet klemmt inde mellem Issyk-Kul-søens sydlige bred og Terskey Ala-Too-bjergkæden, som udgør den nordlige front af de vældige Tian Shan-bjerge.

Vi er på familierejse gennem Centralasien, og Charlotte og jeg har slæbt vores to energiske unger på fem og syv år ud på landet i Kirgisistan for at trekke i bjergene, bade i Issyk-Kul-bjergsøen og tage på 'bondegårdsferie'

hos de kirgisiske hestenomader. Det er højsommer, så nomaderne er flyttet på det, de kalder for jailoo. En slags sommerlejr oppe i bjergene, hvor deres kvæg i nogle måneder kan græsse helt oppe i 3.000 meters højde. Planen er, at vi skal bo hos nomaderne og bagefter slappe af et par dage ved søbredden.

Voldsomt regnvejr

Som de urutinerede byboere vi er, indeholder vores oppakning ikke skyggen af regntøj, så Charlotte køber fluks to billige kineserparaplyer, som jeg tvivler på vil have den store effekt over for det voldsomme regnvejr, der lige nu raser over de bjerge, vi snart skal op i. Vi befinder os på Bokonbaevos lille, lokale CBT-turistkontor sammen med Aslan, en kvik, ung gut, der formentlig er blevet ansat, fordi han,

Nomadefolket flytter i højsommeren op i bjergene og slår sommerlejr – også kaldet jailoo. Her kan deres kvæg græsse i op til 3.000 meters højde.

som en af de eneste i byen, taler en smule engelsk.

CBT - Community Based Tourism - er en nærmest genial kirgisisk opfindelse. En statsdrevet turistorganisation med kontorer spredt ud over hele landet, der formidler direkte kontakt for rejsende, der gerne vil bo hjemme hos lokale kirgisere. Det er sådan, vi har fået booket os ind hos nomaderne.

Men Aslan ser bekymret ud. Det regner. Det

Rejseinfo

Transport: En flyrejse fra København til Bishkek og retur fås fra ca. 2.600 kr. Bl.a. Pegasus og Turkish Airlines flyver på ruten. Det tager 10-12 timer fra Danmark, inkl. flyskift i Istanbul.

Taxa koster kun lidt mere end bus fra Bishkek til Bokonbaevo. Et sæde i en taxa koster cirka 70 kr. Bussen omkring det halve. Vi hyrede en hel taxa for 250 kr.

Ophold: Opholdet i jurten var booket gennem CBT i Bokonbaevo. Overnatning i lokal jurte koster ca. 60 kr. pr. person pr. nat, hvis opholdet er booket direkte gennem den lokale bys CBT-kontor. Ved ankomst til CBT-kontoret kan man få hjælp til at booke en taxa op i bjergene til nomaderne.

Bedste rejsetidspunkt: Fra maj til september.

Info: cbtkyrgyzstan.kg

Ørnejægeren Ishenbek med ørnen Janarr, lige inden ørnen jagede og fangede en lille kanin.

er koldt oppe i bjergene. Og der er ikke nogen faciliteter.

»Er I sikre på, at I ikke hellere vil bo på et rart gæstehus nede i byen?« spørger han.

Kort tid efter bumler vi i en udtjent, gammel, russiskproduceret niva-taxa op gennem bjergene. Vinduesviskerne knokler fra side til side, mens bilen danser hen over den ujævne jordvej. »Preeyátna paznakómitsa,« siger jeg til vores flinke chauffør, der ikke taler et ord engelsk, men som alle kirgisere ud over kirgisisk også taler russisk. Hyggeligt at møde dig. Mit russiske er mildest talt begrænset, men efter adskillige rejser i russisktalende lande og med hjælp fra min uundværlige 'SpeakEasy Russian Lite'-app på min mobiltelefon kan jeg trods alt holde en kort samtale på cirkus-russisk kørende, når bare vi holder os til de sædvanlige emner: Fodbold, civilstand, alder på børnene, hvor vi kommer fra, og hvad hovedstaden i Danmark hedder.

Frodig dal

Boz Salkyn, som lejren, vi skal bo i, hedder, ligger i en frodig dal omkranset af Terskey Ala Too-bjergkædens tinder. Vi er lige under trægrænsen, og beliggenheden med fyrretræsbeklædte skrån timer og små nomadelejr spredt ud over landskabet er helt unik.

Boz Salkyn består af seks jurter - nomadeteelte - lavet af tyk filt. Gennem regnen ledes vi til vores sovejurte; et rundt telt, der, bortset fra tykke tæpper, som vi skal sove på og under, er totalt tomt. Den fælles spisejurte er til gengæld møbleret med et lavt, aflangt bord, som alle i lejren spiser omkring. Maden tilberedes inde i spiseteltet på en brændeovn, der har udtræk gennem en skorsten, der stikker ud gennem filttaget.

Toilettet er et gammeldags das ude bagved, og håndvasken er en mindst 50 år gammel bulet tekedel. Vandet kommer fra store dunke, som nomaderne fylder i vandløb eller får fragtet op nede fra byen. Elektricitet kommer fra en generator, der tændes et par timer hver aften, suppleret med en solfanger, så der også er strøm om dagen - hvis solen altså skinner.

Her bliver osten, der er lavet af gæret hoppemælk, fremstillet.

Nu er solen ved at gå ned, men regnen er endelig ved at aftage. Mændene kommer ridende hjem på deres heste efter dagens dont, ordner dem og lader dem græsse lidt, mens kvinderne laver mad.

Der bor fire nomadefamilier i lejren. Ikke en af dem taler et ord engelsk. De har furede ansigter, der får dem til at se meget ældre ud, end vi tror, de er. Og de har tøj på i mange lag, og alle kvinder er iført blomstrede bandanaer.

Bedsteforældre og mødre med babyer venter på maden i spisejurten. Fritgående høns piler ud og ind af jurterne, et par æsler går dovent rundt, og vi går over og ser køerne blive malket.

Vores børn siger, at det her er det sjoveste, de har prøvet på hele ferien. Bondegårdsferie a la Kirgisistan.

Simple råvarer

Maden er ikke nogen kulinarisk sensation, men det meste smager fint. Alle måltider er kreative variationer lavet af de samme simple rå-

Spisejurten er indrettet med brændeovn og musikanlæg med mini-tv.

varer: Æg, brød, kiks, agurk, tomat, mælk, ost og te.

Osten bliver serveret i både fast, flydende og smuldret form. I fast form smager den af sur feta, i flydende form som sur creme fraiche og den smuldrede grødost som sur, smuldret feta, hvorpå der kommer sukker og sur creme fraiche. Alle ostevarianter er lavet af den samme gærede hoppemælk og smager særdeles ubehageligt. Vores unger nægter konsekvent at spise det, og vi nipper kun lidt til det selv - mest for ikke at virke alt for uhøflige.

'Harosho', som betyder 'godt' på russisk, siger vi alligevel ustandseligt, mens vi skåler i vores te med de søde nomadekoner rundt om

! Blandt årets rejser fordi:
 ● Danskerne vil gerne udfordre ukendte egne, og her er Centralasien et godt bud.

bordet og grådigt fortæller alt det, der ikke er lavet af gæret mælk.

»Rachmat«, siger ungerne, da vi har spist, og fisker uno-spillet frem. 'Tak for mad' på kirgisisk.

Nomaderne gløder med uindskrænket interesse, da vi går i gang med at spille uno ved fællesbordet. Simbad, en smilende og udadvendt nomade, spørger, om hun må være med og kaster sig entusiastisk ind i kampen. Til trods for at kompleksiteten i børne-uno er til at overskue, fatter hun en stærkt begrænset del af reglerne, så vi må hjælpe hende lidt på vej. Men hun morer sig kosteligt, selv om hun i næsten alle spillene ender med at få læsterlige klø.

Næste morgen spørger Simbad, om vi har frosset. Det har været tæt ved frysepunktet inde i vores sovejurte. Men det er ikke derfor, jeg har sovet dårligt, for der var masser af tykke tæpper. Men kroppen var åbenbart lidt forvirret over de 3.000 meters højde. Børnene har derimod sovet som, ja, små børn - iført alt deres tøj og deres strikvanter.

Kirgisistan er kendt som en trekking-destination. De fleste vandrer ud fra byen Karakol omkring 100 km østpå. Men vi har valgt denne

Børnene får lov at fodre hønsene, som også gerne kom på besøg i vores sovejurte.

Ovre i nabodalen kan vi skimte tre hvide nomadetelte, og så har vi et mål at gå efter, som børnene kan forstå. Til sidst når vi frem. Familierne i nabodalen byder os på te og viser os deres jurter.

Familien og nogle af de lokale foran spisejurten.

noget mindre kendte destination for at udforske et område, der sjældnere besøges, og fordi byen hvert år huser en ørnejægerfestival. Vi kommer godt nok ikke samtidig med festivalen, men vi tænker, at det nok er lettere at opstøve en ørnejæger i en by, der holder ørnefestival.

Vores trekkingtur næste dag begynder i bragende solskin. Vi vandrer op gennem dalen og finder et sted, hvor vi kan krydse slugten over mod den næste dal. Vi har børnene med, og de er svære at overtale til at gå langt.

»Jeg er træt i benene, far,« siger Jonas på fem år, og for gud ved hvilken gang må han op på mine skuldre.

Ovre i nabodalen kan vi skimte tre hvide nomadetelte, og så har vi et mål at gå efter, som børnene kan forstå. Til sidst når vi frem. Familierne i nabodalen byder os på te og viser

Aslan står nede i dalen med udstrakt arm og to lodne, hvide ører i sin hånd. Under armen hænger en sød, men forvirret kanin, hvis tilbageværende jordiske timer, desværre for den, i høj grad er talte.

Den sidste af hestennomaderne vender hjem til lejren efter en lang dag.

Aslan fra CBT-turistkontoret har skaffet en kanin, der dog tabte den ulige kamp mod ørnen Janarr.

os deres jurter. Deres unger glør på os, som var vi lige dumpet ned fra månen. Vores begrænsede russiske ordforråd kommer igen på prøve.

Ud på eftermiddagen efter den veloverståede vandretur kommer en lille firhjulstrækker klatrende op mod Boz Salkyn-lejren.

»Kommer ørnen nu, far?« spørger ungerne forventningsfulde.

Ørnejægeren

Føreren af jeepen hedder Ishenbek. Han er en af verdens få tilbageværende ørnejægere. Med sig har han Aslan fra CBT-turistkontoret, der sidder med en lille lædertaske på skødet. I tasken er en levende kanin. Ungerne maser snuderne flade mod jeepens bagrude for at se, om ørnen er der, og Jonas får et chok, da han får øje på den. Ørnen Janarr er bundet fast og har en hætte på, der dækker øjnene. Alligevel ser han faretruende ud, som han står der. En kæmpe rovfugl i et lille bagagerum. Øjnene er ved at trille ud af hovederne på vores børn, da Ishenbek tager den kæmpestore fugl på armen og demonstrerer sin kontrol over den. Efter lidt tid bliver hættten taget af, og vi kan kigge en af klodens sidste tilbageværende jagende ørne i øjnene.

Ørnejagt menes at have fundet sted på den centralasiatiske steppe i Kasakhstan, i Mongoliet og her i Kirgisistan i snart 6.000 år. For at vinde ørnens tillid må ørnejægeren, når ørnen er ung, håndfodre den døgnet rundt. Ørnene oplæres til at kunne fange små hjorte og ræve, men som jagersamfund er ørnejægere en stærkt uddøende race. Ishenbek fortæller på sit sparsomme engelsk, at der kun er tre ørnejægere tilbage i denne del af Kirgisistan, og at han for et par år siden var inviteret til London for at deltage i en kongres for ørnejægere og for at blive filmet til et dokumentarprogram. Han havde dog lidt svært ved at kommunikere med de andre fra kongressen, fortæller han ved at benytte Aslan som tolk, men om aftenen, efter han havde drukket en masse vodka, mente han, at han nu alligevel forstod det meste.

Børnene får lov at fodre hønsene, som også gerne kom på besøg i vores sovejurte.

Traditionelt foregår jagt ved, at ørnejægeren fra hesteryg nærmer sig byttet og slipper ørnen løs, typisk om vinteren, når byttet skiller sig ud fra sneen. I dag er der hverken hest eller sne - så vi må nøjes med en demonstration, hvor Ishenbek stående et par hundrede meter oppe ad bjerget sender ørnen afsted.

Aslan står nede i dalen med udstrakt arm og to lodne, hvide ører i sin hånd. Under armen hænger en sød, men forvirret kanin, hvis tilbageværende jordiske timer, desværre for den, i høj grad er talte. Ishenbek slipper Janarr, samtidig med at Aslan slipper kaninen. Den lodne pelsbylt rammer jorden, ørnen stryger lydløst gennem luften, og kaninen sidder helt stille.

»Løb!« har jeg lyst til at råbe, men først for sent går det op for kaninen, hvad der foregår. Den spjætter forskrækket og forsøger at springe væk, idet Janarr borer sine spidse klør dybt ned i dens pels og tungt lander oven på den. Frygten stråler ud af det lille kaninøje.

Ungerne holder vejret. Men ørnen tager sig

god tid. Den dræber ikke sit bytte med det samme, men begynder langsomt at trække indvoldene enkeltvis ud af den stakkels kanin, indtil hjertet ryger med ud, og livet til sidst siver ud af den.

I min datters dagbog skriver hun om aftenen om hønsene, hun fik lov at fodre. Om de søde hunde, heste og æsler, der gik omkring i lejren. Og om hvordan de lokale viste hende, hvordan de laver ost. Hun slutter af med ordene:

»Så en ØRN, der fangede en KANIN.«

Begge ordene 'ørn' og 'kanin' er indrammede og skrevet med dobbelt skriftstørrelse - hun er helt oppe at ringe.

»Det her er det bedste sted, vi har boet på hele ferien,« siger hun.

Før vi forlader de flinke nomader, forærer vi dem vores børns varme trøjer. De er alligevel snart for små og er en beskedent gave til et stolt og venligt folk, der har taget godt imod os og vist os deres primitive, men smukke verden her langt oppe i bjergene.